

Directoraat-Generaal Milieubeheer
Directie Stoffen, Afvalstoffen, Straling

Rijnstraat 8
Postbus 30945
2500 GX Den Haag

www.vrom.nl

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

**Vragen van het lid Poppe (SP) over asbest in scholen (kenmerk 2070815980
ingezonden 31 maart 2008)**

Datum

Kenmerk
SAS/2008043593

Geachte Voorzitter,

Bijgaand zend ik u de antwoorden op vragen over asbest in scholen van het lid Poppe (SP) kenmerk 20070815980.

Beantwoording kamervragen van het kamerlid Poppe(SP) over asbest op scholen (ingezonden 31 maart 2008, kenmerk 2070815980)

1

Kent u het bericht dat asbest in schoolgebouwen de afgelopen jaren zeker tien slachtoffers heeft geëist? ¹

Antwoord:

Ja. Dit bericht is mij bekend.

2

Deelt u de mening dat we ons kostbaarste bezit, onze kinderen, niet onnodig aan risico's van asbest moeten blootstellen?

Antwoord:

Ik deel uw mening dat niemand, en zeker onze kinderen niet, onnodig in situaties komen dat ze worden blootgesteld aan asbestvezels. We moeten ons echter realiseren dat het volledig voorkomen van blootstelling aan asbestvezels onmogelijk is.

3

Is het waar dat van slechts de helft van alle scholen die zijn gebouwd voor 1994 bekend is hoeveel asbest er aanwezig is, en als dit asbest aanwezig blijkt te zijn, of dit dan een risico voor de gezondheid van leerlingen en personeel vormt?

Antwoord:

TNO heeft in 1999 een schatting gegeven van het aantal gebouwen waar asbest in aanwezig is. Inmiddels is een aantal oude schoolgebouwen gesloopt en vervangen door nieuwe. In nieuwe scholen zijn uiteraard geen asbesthoudende materialen verwerkt, zodat het aantal oude schoolgebouwen waarin mogelijk nog asbesthoudende bouwmaterialen zijn verwerkt is afgenomen en in de komende jaren nog verder afneemt.

Volgens een mededeling van TNO is het redelijk om te veronderstellen dat inderdaad in ongeveer de helft van de schoolgebouwen van voor 1994 geen asbestinventarisatie heeft plaatsgevonden. Daarbij geeft TNO aan dat, voor zover er nog asbest aanwezig is, is dit in de vorm van hechtgebonden asbestcement plaatmaterialen. Wanneer dergelijke materialen niet worden bewerkt (boren, zagen enz.) zal geen blootstelling aan asbest optreden. In brandgevaarlijke vertrekken zoals CV-ruimten, practicumlokalen etc. wordt soms nog brandwerende beplating aangetroffen, waarin de asbestsoort amosiet is verwerkt. Uit een analyse door TNO van asbestincidenten over de afgelopen jaren blijkt dat met name dit type plaatmateriaal een asbestemissie kan veroorzaken omdat er al bij vrij "milde" bewerkingen asbestvezels aan de lucht kunnen vrijkomen. Het nog gevaarlijker spuitasbest wordt maar zelden in (school)gebouwen aangetroffen.

4

Bent u bereid nog voor de zomervakantie alle basisscholen die nog niet zijn geïnventariseerd op asbest verplicht te laten inventariseren en, indien nodig, in de zomervakantie te laten saneren? Zo neen, waarom niet en hoe voorkomt u dan dat in het nieuwe schooljaar de leerlingen mogelijk blootgesteld staan aan de dodelijke asbestvezels?

Antwoord:

Het is de wettelijke plicht volgens het Arbeidsomstandighedenbesluit dat werkgevers een risico-inventarisatie en -evaluatieanalyse (een zogeheten RI&E) uitvoeren om te bepalen welke risico's er in de arbeidssituatie voor de werknemers zijn. Daar hoort een analyse van de risico's van asbest bij. Mocht uit de RI&E blijken dat er risico's bestaan, dan is de werkgever verplicht deze risico's zo veel als mogelijk is weg te nemen. In het geval van asbest kan dit betekenen dat asbestsanering plaats moet vinden. Hiermee verdwijnen niet alleen de risico's voor het onderwijzend en niet-onderwijzend personeel, maar ook voor de leerlingen.

Aangezien vanuit de arbeidsomstandighedenwetgeving de wettelijke verplichting voor een asbestinventarisatie en eventuele verwijdering bij de werkgevers ligt, zal ik geen aanvullende stappen ondernemen.

¹ ANP, 27 maart 2008 en Radio 1 programma De Ochtenden, 27 maart 2008

5

Kunt u een kostenindicatie geven van een asbestinventarisatie per school en voor alle scholen die zijn gebouwd voor 1994?

Antwoord:

De kostenschatting die in het radioprogramma werd genoemd gaat waarschijnlijk uit van het TNO-rapport "Asbestverwijdering in niet-sloopsituaties". Die kostenschatting was gebaseerd op een z.g. "quick scan", een oppervlakkige inventarisatie bedoeld om in korte tijd risicovolle toepassingen te herkennen.

In het geval de werkgever niet alleen wil kijken naar de actuele risico's, maar ook in kaart wil brengen wat de saneringskosten zullen zijn, zal ook een inventarisatie van asbesthoudende materialen (welke materialen, waar, hoeveelheden) plaats moeten vinden naast de beoordeling van de blootstellingrisico's in de niet-sloopsituatie. Dit betekent wel dat de kosten van die inventarisatie, hoger zullen zijn dan het in 1999 geschatte bedrag. De kosten voor een volledige asbestinventarisatie van een (basis)school met circa 20 lokalen worden door TNO geschat op € 1500 – 1700. Voor grotere en/of meer complexe onderwijsgebouwen zal de prijs hoger zijn.

6

*Kunt u op grond van voortschrijdend inzicht een nieuwe berekening maken voor de kosteninventarisatie en sanering van alle niet-sloopsituaties ter vervanging van de aannames van staatssecretaris Van Geel?*²

7

Kunt u op basis van voortschrijdend inzicht inzage geven in het aantal dodelijke slachtoffers dat bij volledige sanering van alle niet-sloopsituaties zou kunnen worden vermeden?

8

Acht u, op basis van voortschrijdend inzicht in de kosten-baten verhouding tussen de slachtoffers die mogelijk vermeden kunnen worden en de te maken kosten, sanering nog altijd niet noodzakelijk?

Antwoord op vraag 6, 7, 8:

Zoals ik reeds in mijn brief van november 2007 aan u heb bericht, is het uitgangspunt van het beleid om de meest risicovolle situaties aan te pakken. Die situaties bestaan voornamelijk bij de asbestwegen, waar door opstuiving asbestvezels in hoge concentraties in de directe omgeving van de weg in de lucht kunnen komen. Voor de asbestwegen is er een saneringsregeling getroffen. Een andere bron van blootstelling is tijdens de sloop van gebouwen en objecten. Om blootstelling in die situaties te voorkomen is regelgeving vastgelegd in een stelsel van certificatieschema's waardoor werknemers en de omgeving worden beschermd tegen blootstelling aan asbestvezels.

Met het bovenstaande worden de belangrijkste bronnen voor blootstelling onder controle gebracht. Verder hebben er sinds 2002 veel saneringen plaatsgevonden van tal van gebouwen en objecten waardoor ook langs die route potentiële bronnen zijn weggenomen.

Daarnaast is er incidenteel sprake van blootstelling in niet-sloopsituaties. Voor zover het gebouwen en objecten betreft waar werknemers aanwezig zijn, geldt de plicht voor werkgevers om via een RI&E de risico's in beeld te brengen en, indien nodig, maatregelen te nemen.

Sinds de brief van staatssecretaris van Geel is in veel panden asbest verwijderd. Het aantal doden als gevolg van blootstelling in niet-sloopsituaties zal daarom niet toenemen. TNO schat dat de kosten van inventarisatie en verwijdering van asbest in niet-sloopsituaties factoren hoger ligt dan het bedrag dat destijds door staatssecretaris van Geel werd verondersteld. Dit is gebaseerd op het feit dat niet alleen de kosten van de inventarisatie hoger zijn als gevolg van de uitgebreidere inventarisaties; ook de kosten van de verwijdering van asbest zijn de afgelopen jaren toegenomen.

² Vrom0201017

Geconcludeerd kan dan ook worden dat de belangrijkste bronnen van asbestblootstelling worden aangepakt of al zijn gesaneerd, waardoor het aantal bronnen dat blootstelling veroorzaakt en daarmee het aantal potentiële slachtoffers, lager is dan in 2002. Bovendien zijn de kosten van verwijdering van asbest in niet-sloopsituaties inmiddels sterk toegenomen. De kosten per vermeden asbestslachtoffer zijn daardoor ook factoren hoger. Daardoor zie ik op dit moment geen reden om het eerder ingenomen standpunt ten aanzien van asbestverwijdering in niet-sloopsituaties te heroverwegen.

Hoogachtend,
de minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

dr. Jacqueline Cramer